

Gink-Miszlivetz Sára

**A Fészek Művészklub hetvenes-nyolcvanas
évekbeli működésének női olvasata
a Kádár-rendszer neoavantgárd
textilművészeinek visszaemlékezésein keresztül**

DOKTORI ÉRTEKEZÉS

Témavezető: Mohácsi András DLA és Nagy Edina PhD

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Doktori Iskola
Multimédia-művészet DLA

III O III E DOKTORI

Budapest

2024

TÉZISEK

1. A Fészek Művészklub a Kádár-korszak államilag támogatott és kiemelt kulturális és kultúrpolitikai helyszíne volt: olyan közösségi tér, amely az 1970-es–1980-as években kiemelkedően fontos terepe volt az új irányokat kereső textilművészeknek.

2. Molnár Éva művészettörténész a Fészek Művészklub galériájának és szakkönyvtárának alapítójaként és vezetőjeként egyengette a kísérleti textilművészek pályáját, ennek köszönhetően kialakulhatott egy speciális otthonosság-érzés a művészekben. A disszertáció fontos részét képező, az érintett textilművészekkel készült interjúk rámutatnak arra, hogy a vizsgált klubtágok helykötődése és a helyidentitása milyen módon formálódott a Művészklub tereiben.

3. A textilművészek Fészek Művészklubhoz köthető csoportjának vizsgálatával új ismeretekhez jutunk a művészként való érvényesülés korabeli lehetőségeiről. Ezek a fiatal textilesek teret kaptak művészi megnyilatkozásaik kibontakoztatásához és jelentős kiállításokat hozhattak létre a klub kiállítótereiben.

4. A Kádár-korszakban megfigyelhető, hogyan hatott az ipari tevékenység a gyárak alkalmazásában álló textiltervező művészekre. Ilyenformán az ipari textilkísérletek leszivároghattak a textilművészet területére, hiszen a termék létrejöttében – mind a textil végfelhasználása, mind a művészeti produktum szempontjából – mindkét félnek szerepe volt. A dolgozatban ezen összefüggések, átjárások megvilágítására is kísérletet teszek az általam megszólaltatott textilművészek példájának felhasználásán keresztül.

5. A Fészek galériája szakmai nyilvánosságot biztosított a kísérleti autonóm műveknek. Ennek adott átmeneti teret maga a Művészklub mint intézmény, és Molnár Éva mint az intézmény alkalmazásában lévő kurátor és galerista. A winnicotti átmeneti tér fogalmát alkalmazva bemutatatható, hogy mit nyújtott a Fészek a felkarolt textilművészek számára: helyet, lehetőséget, biztonságot ahhoz, hogy játszani, kísérletezni tudjanak korlátok nélkül – mindezt a 3T időszakában. A disszertáció mindezt alapul véve vizsgálja az „autonómia” a korban sajátos színezetet és jelentést kapó fogalmát.

6. A nemzetközi (Kelet-Nyugat), valamint a hazai (vidék-Budapest) kultúrpolitikai mezőben a Fészek Művészklub sajátos pozíciót képviselt. A Művészklub egy speciális gyűjtőhely volt az 1970-es és 1980-as években, Budapesten, ahol kapcsolatba léphettek egymással a hazai és a nemzetközi művészeti szcéna, valamint jelen kutatás szempontjából is releváns vizuális művészetek – iparművészek, képzőművészek és ipari formatervezők – jeles képviselői.

7. Doktori értekezésemben korabeli sajtóforrások és adattári források alapján mutatom be a vizsgált korszakot és a helyszínt, továbbá a kutatásban résztvevő nyolc textilművésszel készített interjú alapján az akkor pályakezdő és a Művészklubhoz tartozó alkotók helykötődését, és megvizsgálom a Fészek életútjukban és karrierívükben betöltött szerepét.